

er ingen Ulykke, at Arbejdernes Tal er vokset saa stærkt; det var værre, om det var Dagdrivernes Tal, der var vokset. Man forstaar saa godt den Udtalelse, der falder ved den Leilighed, Meningen var jo, at det var Tallet paa dem, der enten intet eje eller kun eje ganske lidt, der stadig steg. Man kan, naar man ved Lovgivningen søger at løse dette Arbejderspørgsmaal eller søger at give Bidrag til dets Løsning, vælge en af to Veje. Man kan søge at aabne Veje for Dydigheden hos Arbejderne, hvor den findes, og fremhjælpe den, saa at saa mange som muligt kunne komme til at staa paa egne Ben. Den anden Vej er at lade hver enkelt bjerge sig selv, som han kan bedst, og saa efterhaanden samle alle de mange op, som ere blevne førte ud af Spillet, og saa helt eller delvis give dem Jøden. Det er glædeligt, at hele Landbocommissionen, saavel Flertallet som begge Mindretallene, have været enige om, at det var et Gode at stabe flere Husmandslobder. Det er for Næsten ogsaa noget, som der ikke godt kan være delte Meninger om, naar vi vide, hvor stærk Konkurrencen er i næsten alle Fag uden for Landbruget. Det gælder Haandværk og Industri, det gælder Handel og det gælder for de læsende Mennesker i Samfundet, det gælder de saakaldte Bestillingsmænd o. s. v., o. s. v. Haandværkerne have forlangt Indførelse af tvungne Fagprøver, og det kan ikke godt forstås anderledes, end at det er, fordi man er bange for den stærke Konkurrence. Fra Handelens Side er man bange for Forbrugsforeningerne og vil gerne have lagt Vaand paa dem, selvsølgelig ogsaa fordi man er bange for den stærke Konkurrence, og fordi man mener, at de tilstedeværende Købmænd godt ere i Stand til at foretage den nødvendige Omsætning. Der blev ogsaa af en Professor ude ved Landbohøjskolen for nylig sagt, med Henblik paa de mange unge Mennesker, der læste til Dyrlægeeksamen: Gud skal vide, hvorledes disse unge Mennesker skulle finde en Blet, hvor de kunne faa Jøden, jeg begriber det ikke. Er der en Plads ledig som Vejoplysningsmand ved Amtsbureauene, hvilken Stilling er lønnet med 14—1.600 Kr., er der i Reglen op mod 100 Ansøgere. Er der en Plads ledig for en Mejerist som Bestyrer ved et Fælles- eller Andelsmejeri, er der i Reglen ogsaa en Mangfoldighed af Ansøgere. Man kan ogsaa gaa saa langt ned som til Landpostbudene med den tarvelige Løn, som de faa for deres temmelig betydelige Arbejde, idet de i mange Tilfælde maa gaa 4 Mil Dag efter Dag, hvordan saa Vejret end er, og selv til en saadan Plads med et saa lille Vederlag er

der Ansøgere nok, saa snart den er ledig. Man mener endda, at, kan man blot faa en saadan Plads, er man saa nogenlunde over det værste.

Det foreliggende Forslag sigter paa to Ting, nemlig dels at knytte flere til Landbruget, og dels at stabe flere selvstændige Hjem. Det er ikke saa forunderligt, om man snart kom til det Tidspunkt, hvor man begyndte at tænke paa fra Lovgivningsmagtens Side at lægge Sagen saaledes til rette, at der kunde knyttes flere til Landbruget. Lægge vi saaledes, som vi efter min Formening have gjort i en Narrække, alt til rette fra Lovgivningsmagtens Side imod Landbruget, saa ville vi til sidst komme ind i et Vildere, der om kortere eller længere Tid vil blive en Ulykke for vort Folk. Kommissionens Opgave var at finde en Plan, hvorefter der paa gunstige Villkaar kunde staves Jord til Landarbejderne. Mindretallet i Kommissionen mente ogsaa, at Kommissionen maatte strække sig noget videre, idet det mente, at det ogsaa maatte være Kommissionens Opgave, at paavise de Veje, ad hvilke Midlerne kunde staves. Flertallet overlod imidlertid denne Side af Sagen til Regeringen, og Rigsdagen, og deri mener jeg, at Flertallet gjorde Ret. Hvis der havde været Tale om at bringe betydelige Opre fra Statskassens Side, saa at man for at afholde disse Udgifter fik nødig at indkræve ny Skatter — lad os tænke os det Tilfælde —, var det forstaaeligt, at en Kommission med denne Sammensætning umulig kunde fremkomme med et Forslag, hvorom der inden for de 22 Medlemmers Kredts kunde samle sig et Flertal af 17 Medlemmer, og som kunde blive godkendt baade af Regeringen og begge Rigsdagens Afdelinger. Det mener jeg, maa være indlysende. Mindretallet har henvist til den Betænkning, der er afgiven af en Kommission, som blev nedsat i 1875 for at undersøge de daværende Arbejderforhold, og Mindretallet har ment, at man, ligesom Kommissionen af 1875, ikke gerne maatte gaa ind paa noget, der kunde kaldes et Gaveprincip. Flertallet af Kommissionen af 1875 har jo anført i sin Betænkning, at der ikke var Udsigt til, at der skulde blive for mange, der gik bort fra Landbruget, eller Fare for, at der skulde blive for saa til, at udføre Landbrugets Arbejde, men det ser ud til, at Mindretallet i den nu nys nedsatte Kommission har misforstaaet. Forholdet mellem den Gang og nu. Den Gang var man jo midt i Landbrugets Glansperiode; det var i Midten af Halvfjerdserne. Det var den Gang, en bekendt Smørgrosfæter slog ud med Haanden paa et Møde og sagde: